

Dialogisk undervisning i praksis

Slik kan du planlegge for engasjerte klasseromsamtaler

- Gjøre de sosiale normene som styrer samtalen i klasserommet tydelige og eksplisitte, ved å lære elevene om hensikten med samtalerne de har med deg og klassekameratene sine.
- Analysere samtaler som har vært, og be elevene vurdere kvaliteten i dem og hvilken betydning de har for deres forståelse.
- Etablere et samtalefokus og en atmosfære for høyttenkning, verdsette bidrag og stille spørsmål dere ikke vet svaret på.
- Diskutere med elevene hvilken rolle de har som lyttere.
- Be elevene om å snakke om sine erfaringer med klassesamtaler – sammenlign elevenes synspunkter.
- Ha en «dialogstjerne». Velg en elev som det forventes at skal starte opp diskusjonene/samtalene. Velg en ny elev hver uke, slik at alle elever får ha denne rollen.

Bruk samtalepartnere og grupper slik at spørsmål og idéer kan deles med noen, om ikke med alle. Det kan være nyttig å bestemme på forhånd hvor frie diskusjonene i klasserommet bør være. I tillegg bør en vurdere, ut fra innspillene som kommer, hvor lenge diskusjonen skal vare. Det er også viktig at elevene lærer at konklusjoner ikke alltid kan oppnås. Distraksjoner og individuelle atferdsproblemer kan ha negativ innvirkning på læring i alle klasserom. Det dialogiske klasserommet skal gjøre de lærende sikre på at deres bidrag er viktige og at de blir hørt. I tillegg skal klassens grunnregler for samtaler gjøre at hele prosessen gir mening. Samtaler som har en reell betydning, kan være mer interessante enn hverdagslige distraksjoner.

Klasseromsorganisering

- Hvor kan elevene sitte slik at de kan se hverandre så godt som mulig?

- Hvor kan du stå eller sitte for å være synlig og organisere samtalen?
- Vil det å flytte bord og stoler skape en atmosfære som er mer egnet for diskusjon?

Læringsmål

- Er elevene klar over læringsmålene for emnet og samtalen?
- Er det nødvendig å skrive ut læringsmålene?
- Vet elevene hvordan dialog kan bidra til å oppnå læringsmålene?

Din måte å snakke på med elevene

- Inkluderer planleggingen din tid til å involvere elevene i dialog med både deg og hverandre?
- Har du planlagt «hvorfor»-, «hvordan»-, eller «hva tror du»-spørsmål for å hjelpe til med å initiere dialog?
- Er du og klassen forberedt på å følge en enkelt elevs tankerekke?
- Har klassen din forstått betydningen av de utvidede svarene?
- Er elevene villige til å dele uferdige tanker med deg og hverandre, innrømme feil og stille spørsmål?
- Kan medlemmer av klassen snakke med hverandre, utforske idéer og følge en argumentasjonsrekke (med deg som støtte)?
- Har alle elevene selvtillit, evne og motivasjon til å snakke og å lytte i helklassediskusjon?
- Bruker du det som skjer i undervisningsforløpet til å tenke ut noen plenumsspørsmål som vil hjelpe elevene til å tenke høyt og å bygge på hverandres svar?

Elevens kunnskap og holdninger til bruk av samtale i læring

- Er samtalereglene som bidrar til å skape og opprettholde helklassedialog synlige for elevene, snakkes de ofte om, og er de åpne for diskusjon?
- Kan elevene evaluere kvaliteten på gruppe- og helklassesamtalen?
- Har elevene en forståelse og et ordforråd til å gjøre det, og vet de hvor viktig dette er?
- Forstår elevene at læring er en felles innsats, og at klassen som helhet ikke kan lykkes med mindre alle deltar?

Eksempelstrategier for dialogisk undervisning

Lokke frem ideer i undervisningens introduksjons- og konklusjonsdel

Innledende oppsummering

Kontekst: helklasseinnledning underveis i et pågående tema.

Gi sentrale ord og begreper. Be grupper om å snakke sammen for å oppsummere forrige undervisningsøkt eller å huske hva de erfarte. Hver gruppe bes om en setning som uttrykker hva de har lært eller forstått; læreren inviterer en gruppe til å bidra og flytter seg deretter rundt i rommet til alle gruppene føler at oppsummeringen av tidligere arbeid er fullført. Eleven som snakker kan til enhver tid be andre om å bidra eller kommentere.

Avsluttende refleksjoner

Kontekst: Helklasse/plenum.

Be gruppene om å snakke sammen for å bli enige om:

- en setning om noe de har lært og hvordan de lærte det;
- et spørsmål om noen aspekter av arbeidet;
- noe de ikke forsto eller ønsker å lære mer om;
- et forslag til hva de kan trenge å gå igjennom på nytt;
- et forslag til hva de tror vil være interessant/nyttig å gjøre neste gang.
- Inviter grupper til å dele idéene sine. Spørsmål kan besvares av andre grupper eller enkeltelever.

Refleksjon over undervisningsøkten

Kontekst: Helklasse/plenum.

En elev som nettopp har bidratt til helklassesamtalen, blir bedt om å nominere den neste eleven som skal snakke (mulig tenke på et spørsmål for eleven de har valgt ut). Læreren kan omformulere noen svar, eller koble sammen idéer, for å bidra til at samtalen beveger seg videre. Nominering er en god strategi for å komme bort fra begrensningene ved at læreren stiller spørsmål og får korte svar.